

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

DIGITÁLNÍ UČEBNÍ MATERIÁL

škola	Střední škola F. D. Roosevelta pro tělesně postižené, Brno, Křižíkova 11
číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.1037
číslo učebního materiálu	VY_32_INOVACE_ZIL_VEL_123_18
předmět, tematický celek	Základy elektrotechniky a elektroniky
ročník	První, druhý, třetí
datum vytvoření	2013
anotace	Materiál obsahuje teoretický úvod a řešené příklady na téma návrh kombinačního obvodu
metodická poznámka	Určeno pro práci s dataprojektorem a bílou keramickou tabulí. Příklady lze řešit na tabuli, nebo je mohou žáci řešit samostatně a nakonec pro kontrolu výsledků odhalit správné řešení.
autor	Ing. Olga Žilková
licence (není-li vyplněno, je materiál ze zdrojů autora)	

Kombinační logický obvod

Návrh z NANDů

3

Karnaughova mapa

- se používá pro minimalizace logických funkcí pomocí převedení pravdivostní tabulky
- velikost Karnaughovy mapy závisí na počtu vstupních proměnných, resp. na počtu řádků pravdivostní tabulky
  - mapa má 2^n buněk, kde n je počet vstupních proměnných
- po vyplnění mapy se jedničky seskupují do tzv. smyček

Stavový index	A	B	C	D	X
0	0	0	0	0	
1	0	0	0	1	
2	0	0	1	0	
3	0	0	1	1	
4	0	1	0	0	
5	0	1	0	1	
6	0	1	1	0	
7	0	1	1	1	
8	1	0	0	0	
9	1	0	0	1	
10	1	0	1	0	
11	1	0	1	1	
12	1	1	0	0	
13	1	1	0	1	
14	1	1	1	0	
15	1	1	1	1	

**Pravdivostní tabulka a
Karnaughova mapa**
kombinace vstupních
proměnných

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{\bar{A}}\bar{B}$	0000	0001	0011	0010
$\bar{A}B$	0100	0101	0111	0110
AB	1100	1101	1111	1110
$A\bar{B}$	1000	1001	1011	1010

Stavový index	A	B	C	D	X
0	0	0	0	0	
1	0	0	0	1	
2	0	0	1	0	
3	0	0	1	1	
4	0	1	0	0	
5	0	1	0	1	
6	0	1	1	0	
7	0	1	1	1	
8	1	0	0	0	
9	1	0	0	1	
10	1	0	1	0	
11	1	0	1	1	
12	1	1	0	0	
13	1	1	0	1	
14	1	1	1	0	
15	1	1	1	1	

Pravdivostní tabulka a Karnaughova mapa stavový index

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
	00	01	11	10
$\bar{A}\bar{B}$	0	1	3	2
$\bar{A}B$	4	5	7	6
AB	12	13	15	14
$A\bar{B}$	8	9	11	10

6

Karnaughova mapa - smyčky

■ smyčka

- tvoří jí buňky se sousedícími stranami
- může se uzavírat i přes hrany a rohy mapy
- počet buněk ve smyčce musí být 2^n
  - $2^0 = 1$ buňka, $2^1 = 2$ buňky, $2^2 = 4$ buňky, $2^3 = 8$ buněk, $2^4 = 16$ buněk
  - **čím větší smyčka, tím lepší minimalizace**
- smyčky se mohou vzájemně překrývat

7

příklady minimalizace

■ nachová smyčka $\bar{D}$

- leží na řádcích

$$\bar{A}\bar{B} \quad \bar{A}B \quad A\bar{B} \quad AB$$

- mění se všechny proměnné, proto ani jednu nepíšeme do výsledného součinu

- leží ve sloupcích

$$\bar{C}\bar{D} \quad C\bar{D}$$

- nemění se proměnná $\bar{D}$

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{A}\bar{B}$	1	0	0	1
$\bar{A}B$	1	0	0	1
AB	1	0	0	1
$A\bar{B}$	1	0	0	1
00				
01				
11				
10				

8

příklady minimalizace

■ žlutá smyčka $A \cdot \bar{B}$

- leží na řádku $A \bar{B}$
  - nemění se ani jedná proměnná, zapíše se všechny do výsledného součinu

- leží ve sloupcích

$\bar{C} \bar{D}$ $\bar{C} D$ $C D$ $C \bar{D}$

- mění se všechny proměnné, proto ani jednu nepíšeme do výsledného součinu

	$\bar{C} \bar{D}$	$\bar{C} D$	$C D$	$C \bar{D}$
$\bar{A} \bar{B}$	00	01	11	10
$\bar{A} \bar{B}$	0	0	0	0
$\bar{A} B$	0	0	0	0
$A \bar{B}$	0	0	0	0
$A B$	1	1	1	1

9

příklady minimalizace

■ červená smyčka A.B.C.D

- leží na řádku **AB**
- leží ve sloupci **CD**

■ zelená smyčka $\bar{A} . \bar{C} . \bar{D}$

- leží na řádcích $\bar{A} B$ $\bar{A} \bar{B}$
  - nemění se proměnná $\bar{A}$
- leží ve sloupci $\bar{C} \bar{D}$

■ minimalizovaný výraz

$$A.B.C.D + \bar{A} . \bar{C} . \bar{D}$$

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{A}\bar{B}$	00	01	11	10
$\bar{A}B$	1	0	0	0
AB	0	0	1	0
$\bar{A}\bar{B}$	0	0	0	0
10	0	0	0	0

Karnaughova mapa

10

0

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{A}\bar{B}$	0	0	0	0
$\bar{A}B$	0	0	0	0
AB	0	0	0	0
$A\bar{B}$	0	0	0	0

1

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{A}\bar{B}$	1	1	1	1
$\bar{A}B$	1	1	1	1
AB	1	1	1	1
$A\bar{B}$	1	1	1	1

11

K.L.O.

Navrhněte kombinační logický obvod realizovaný pomocí NANDů pro funkci:

- $X(A, B, C, D) = 1(0, 1, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14)$

Vyplňte pravdivostní tabulku.

Zjednodušte výraz pomocí Karnaughovy mapy

Nakreslete zapojení s NANDy.

Stavový index	A	B	C	D	X
0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	1
2	0	0	1	0	0
3	0	0	1	1	0
4	0	1	0	0	0
5	0	1	0	1	1
6	0	1	1	0	0
7	0	1	1	1	0
8	1	0	0	0	1
9	1	0	0	1	1
10	1	0	1	0	1
11	1	0	1	1	0
12	1	1	0	0	1
13	1	1	0	1	1
14	1	1	1	0	1
15	1	1	1	1	0

$$X(A,B,C,D) = 1(0, 1, 5, 8, 9, 10, 12,13, 14)$$

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
	00	01	11	10
$\bar{A}\bar{B}$	1	1	0	0
$\bar{A}B$	0	1	0	0
AB	1	1	0	1
AB	1	1	0	1

Stavový index	A	B	C	D	X
0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	1
2	0	0	1	0	0
3	0	0	1	1	0
4	0	1	0	0	0
5	0	1	0	1	1
6	0	1	1	0	0
7	0	1	1	1	0
8	1	0	0	0	1
9	1	0	0	1	1
10	1	0	1	0	1
11	1	0	1	1	0
12	1	1	0	0	1
13	1	1	0	1	1
14	1	1	1	0	1
15	1	1	1	1	0

$$X(A,B,C,D) = 1(0, 1, 5, 8, 9, 10, 12, 13, 14)$$

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
	00	01	11	10
$\bar{A}\bar{B}$	1	1	0	0
$\bar{A}B$	0	1	0	0
AB	1	1	0	1
$A\bar{B}$	1	1	0	1

	$\bar{C}\bar{D}$	$\bar{C}D$	CD	$C\bar{D}$
$\bar{A}\bar{B}$	1	1	0	0
$\bar{A}B$	0	1	0	0
AB	1	1	0	1
$A\bar{B}$	1	1	0	1

$$X = \bar{C}.D + \bar{B}.\bar{C} + A.\bar{D}$$

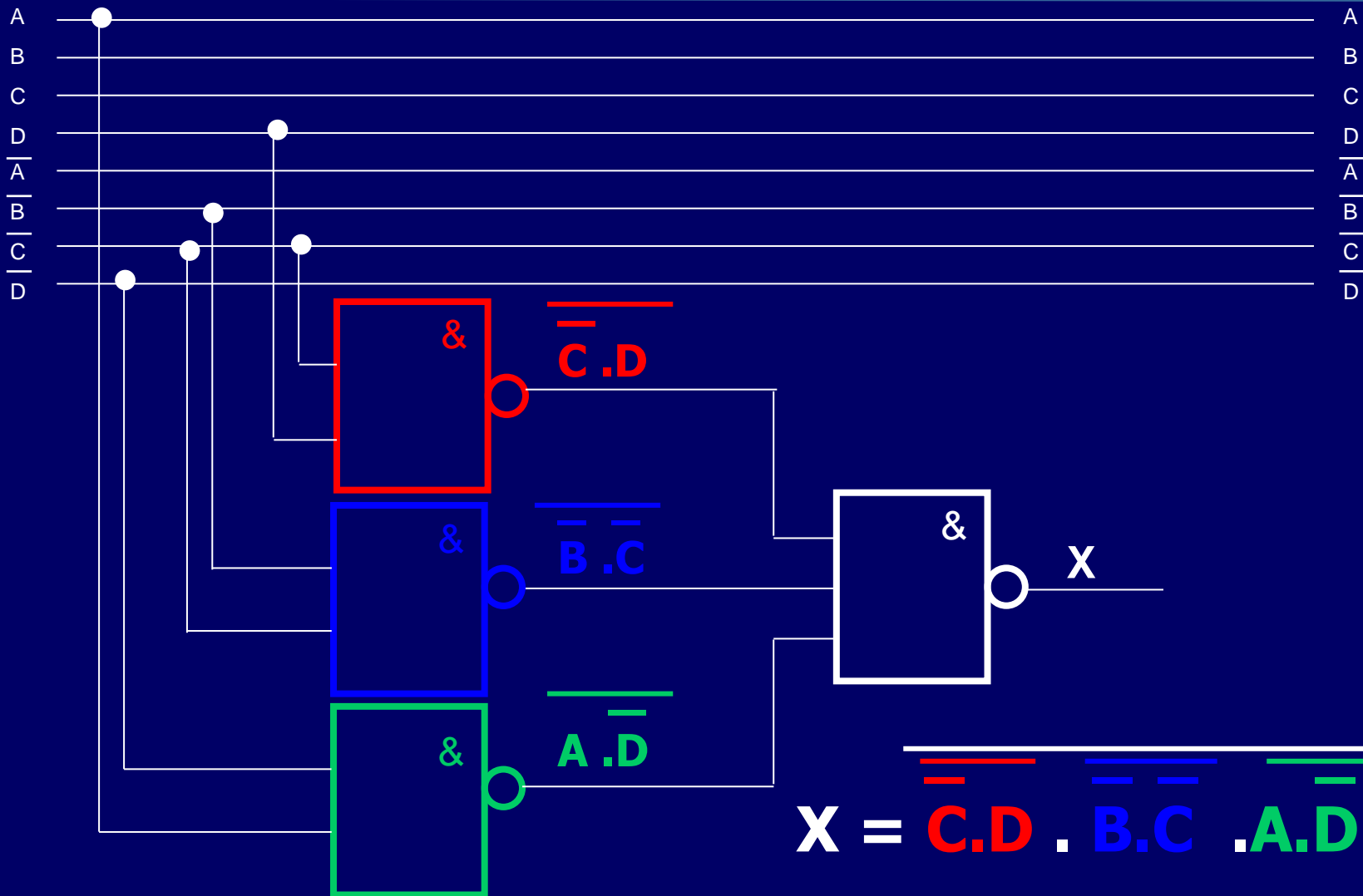
$$X = \overline{\bar{C}.D} + \overline{\bar{B}.\bar{C}} + \overline{A.\bar{D}}$$

$$X = \bar{C}.D . \bar{B}.\bar{C} . A.\bar{D}$$

$$X = \overline{\bar{C}.D} . \overline{\bar{B}.\bar{C}} . \overline{A.\bar{D}}$$

15

16

K.L.O.

Navrhněte kombinační logický obvod realizovaný pomocí NANDů pro funkci:

- $X(A, B, C, D) = 1(0, 5, 7, 8, 13, 15)$

Vyplňte pravdivostní tabulku.

Zjednodušte výraz pomocí Karnaughovy mapy

Nakreslete zapojení s NANDy.

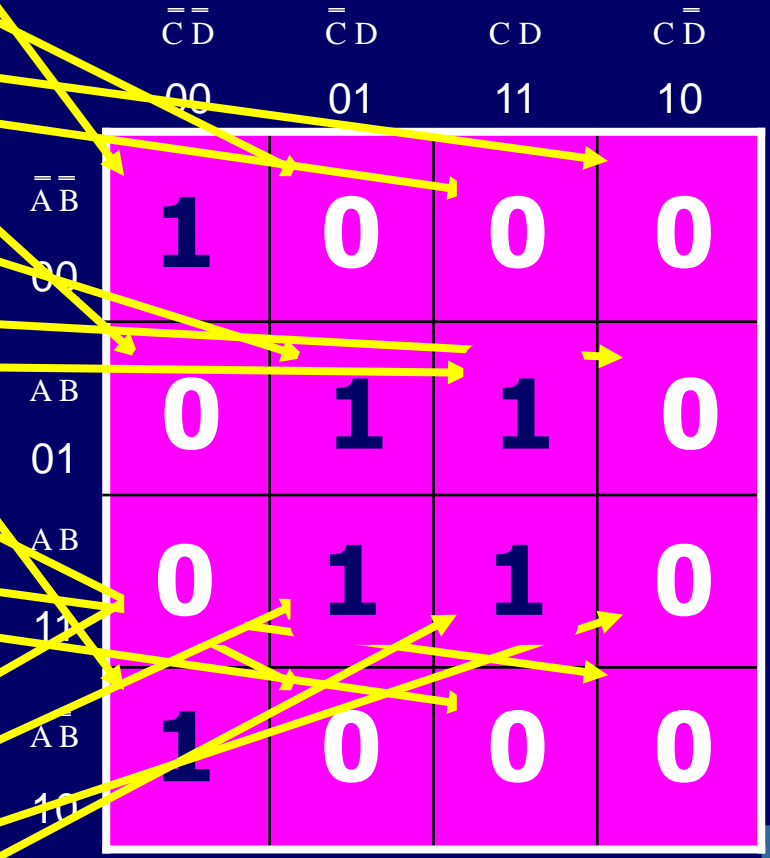

17

Pravdivostní tabulka a Karnaughova mapa

Stavový index	A	B	C	D	X
0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	0
2	0	0	1	0	0
3	0	0	1	1	0
4	0	1	0	0	0
5	0	1	0	1	1
6	0	1	1	0	0
7	0	1	1	1	1
8	1	0	0	0	1
9	1	0	0	1	0
10	1	0	1	0	0
11	1	0	1	1	0
12	1	1	0	0	0
13	1	1	0	1	1
14	1	1	1	0	0
15	1	1	1	1	1

$$X(A, B, C, D) = 1(0, 5, 7, 8, 13, 15)$$

18

Karnaughova mapa a minimalizace

	$\bar{C}\bar{D}$ 00	$\bar{C}D$ 01	CD 11	$C\bar{D}$ 10
$\bar{\bar{A}}\bar{B}$ 00	1	0	0	0
$\bar{A}B$ 01	0	1	1	0
AB 11	0	1	1	0
$\bar{A}B$ 10	1	0	0	0

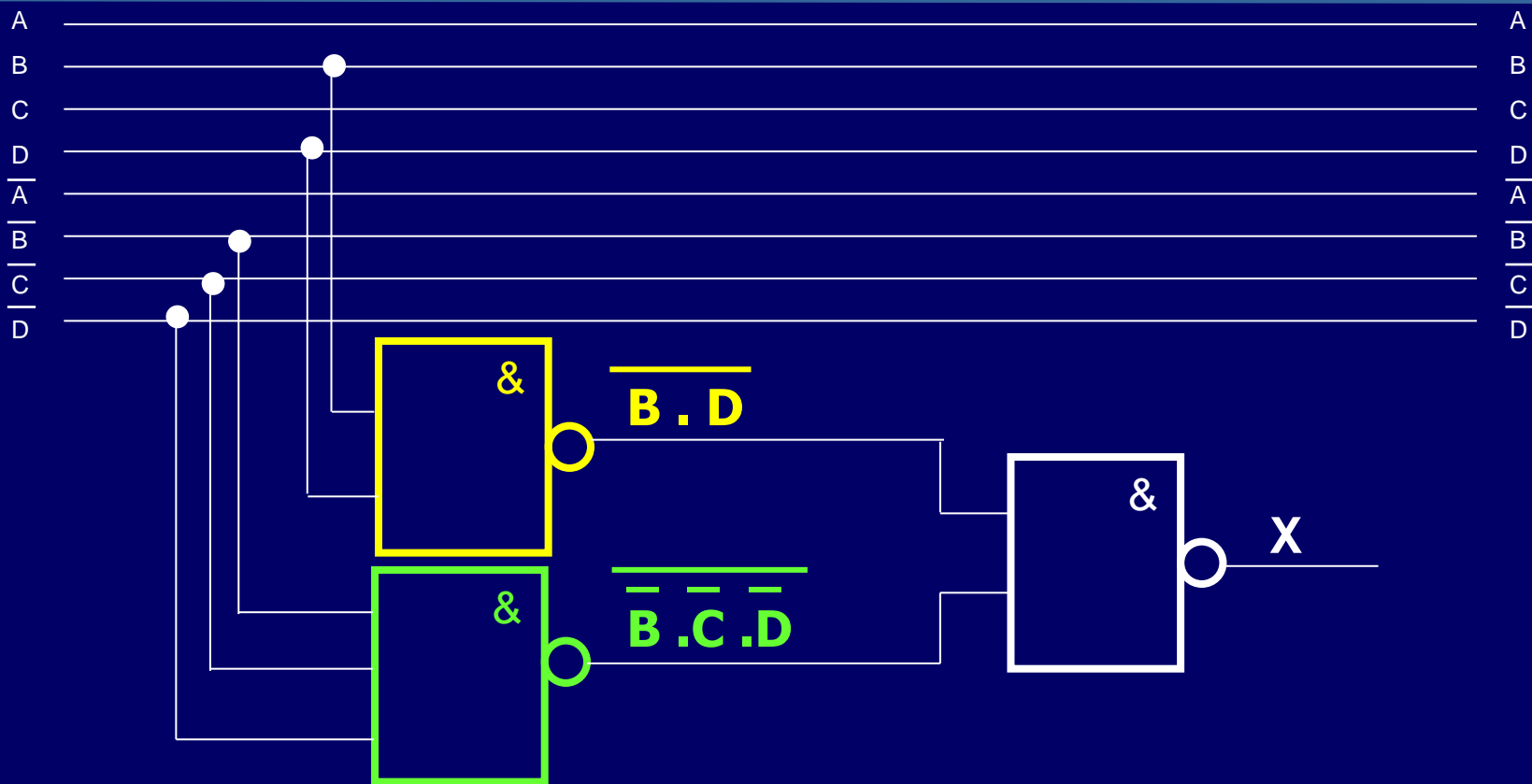
$$X = B.D + \bar{\bar{B}}.\bar{\bar{C}}.\bar{\bar{D}}$$

$$X = B.D + \bar{\bar{B}}.\bar{\bar{C}}.\bar{\bar{D}}$$

$$X = B.D . \bar{\bar{B}}.\bar{\bar{C}}.\bar{\bar{D}}$$

$$X = B.D . \bar{\bar{B}}.\bar{\bar{C}}.\bar{\bar{D}}$$

19

$$X = \overline{B.D} \cdot \overline{\overline{B.C.D}}$$